

20181106

Förskolor Klippan Norr

LIKABEHANDLINGSPLAN

Den gyllene regeln: Var mot andra som du vill att de ska vara mot dig!

Upprättad av Förskolorna i Klippan norr

INNEHÅLLSFÖRTECKNING
GEMENSAM DEL FÖRSKOLOR KLIPPAN NORR

STRÄVANSMÅLSID 3

UPPDRAGSID 4

DEFINITIONERSID 5

UPPTÄCKA, UTREDA OCH ÅTGÄRDASID 6

DET FÖREBYGGANDE ARBETETSID 7

DELAKTIGHET OCH ANSVAR.....SID 8

VARJE FÖRSKOLA SKRIVER EGET:

UTVÄRDERING OCH ANALYS LÄSÅRET 2017/2018

NYA MÅL LÄSÅRET 2018/2019

FÖRVÄNTANSDOKUMENT OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

STRÄVANSMÅL

Arbetet med värdegrundsfrågor på förskolan ska lägga grunden för empati och för hur man beter sig mot varandra redan i tidig ålder. Barnen skall få vistas i en miljö där vi vuxna är förebilder och där vi ser varje barn utifrån deras möjligheter. På förskolan ska vi vara tydliga med att alla människor har lika värde oavsett kön eller etnicitet eller andra olikheter. Vi vill också uppmuntra och stärka barnens medkänsla och förmåga att leva sig in i andras situation.

Vi strävar efter att varje barn på sikt utvecklar:

- Öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar.
- Förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra.
- Sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman.
- Förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av kön, social eller etnisk bakgrund.

I förskolan stimulerar vi barnens samspel, hjälper dem att bearbeta konflikter, reda ut missförstånd, att kompromissa och att respektera varandra. Det är ett lärande som utvecklas successivt vartefter barnen växer och mognar.

I Läroplan för förskolan står det att förskolans verksamhet ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar; ”Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och respekten för vår miljö”.

”En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhälle vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan ska hålla levande i arbetet med barnen.”

Barn berättar inte alltid om kränkningar som de själva eller andra utsätts för. De tror att det är att skvallra och kanske skäms de.

Men att berätta är inte att skvallra, det är att hjälpa.

Kränkningar i förskolan är inte vanligt och i den dagliga verksamheten arbetar vi förebyggande. Se Årlig plan för respektive förskola.

Kränkningar på förskolan kan förekomma om någon retas eller försöker frysa ut någon. Det är viktigt att alla vuxna på förskolan tydligt visar att detta inte är ok. Vi pratar med barnen och hjälper barnen att hitta lösningar, komma överens och respektera varandra.

Det kan vara en stor omställning att lära sig att ta hänsyn till många barn i förskolan och att ingå i en grupp av mer eller mindre okända barn. Detta måste vi pedagoger i samarbete med hemmet hjälpa barnen med.

Det är också viktigt att du som förälder tar kontakt med förskolan om du får kännedom om att ett barn anser sig kränkt. Förskolans personal har tystnadsplikt och avslöjar inte varifrån informationen har kommit.

UPPDRAG: Likabehandlingsplan mot diskriminering och kränkningar.

UR SKOLLAGEN kap 14 a: Likabehandling mot diskriminering;

Från och med den 1 januari 2009 finns en **diskrimineringslagstiftning**. Denna lag har till ändamål att främja barns lika rättigheter samt motverka diskriminering på grund av **kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktions-hinder, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder**.

UR SKOLLAGEN kap 6: Plan mot kränkande behandling:

I förskolans arbete ingår att bedriva ett **målinriktat** arbete för att motverka kränkande behandling av barnen i förskolan. Förskolan ska genomföra **åtgärder som förebygger och förhindrar** alla kränkande behandlingar i förskolan samt upprätta en plan med de åtgärder som behövs för att förhindra att barn utsätts för kränkande behandling. **Planen ska innehålla de åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året.**

Utvärdering/kartläggning

En redogörelse med kartläggning över hur det gått med de planerade åtgärderna ska sedan tas in i nästa års reviderade likabehandlingsplan.

Personal får inte utsätta ett barn för kränkande behandling. **Alla anställda** i förskolan som får kännedom om att ett barn blivit utsatt för kränkande behandling i verksamheten är **skyldig att anmäla detta till förskolechef**. Anmälan ska **skyndsamt utredas** och **åtgärder ska vidtas** för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

ANSVARIG:

Huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen ålägger skall se till att det finns en **likabehandlingsplan** för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att **främja barns lika rättigheter** oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, könsöverskridande identitet eller uttryck, samt ålder och att förebygga trakasserier och annan kränkande behandling.

I planen ska planerade åtgärder redovisas. Likabehandlingsplanen ska revideras varje år.

Barn och elevombudsmannen (BEO) övervakar 14 a kapitlet i skollagen och ska tillsammans med diskrimineringsombudsmannen (DO) arbeta för att motverka kränkningar, diskriminering och trakasserier av barn. DO utreder anmälningar om diskriminering och BEO utreder anmälningar om kränkande behandling som inte är diskriminering.

DEFINITIONER

Vad är mobbing? Begreppet har numera vidgats och syftar såväl på fysiska och psykiska handlingar så som uteslutning, ryktesspridning, tillmälen mm – och en gång räcker. Vi använder då istället begreppet som kränkning, diskriminering och trakasserier. Mobbing-begreppet avser återkommande kränkningar med ont uppsåt. En kränkning kan alltså ske omedvetet och utan ont uppsåt och som sagt – **en gång räcker**.

En viktig utgångspunkt är att den individuella upplevelsen och den som uppger att han eller hon blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

Diskriminering är orättvis behandling eller missgynnande av en person på grund av följande grunder: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning.

En vuxen kan diskriminera ett barn, ett barn kan inte diskriminera en vuxen eller ett annat barn. Diskriminering förutsätter ett maktövertag hos den som diskrimineras.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker ett barns eller en vuxens värdighet och som har ett samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna, t.ex. ett barn som blir retat för en etnisk tillhörighet eller religion.

Kränkande behandling är övergrepp eller ett uppträde som utan att vara diskriminering eller trakasserier, kränker en persons värdighet. Det är inte nödvändigt att den som kränker har ett ont uppsåt utan det är den som är kränkt som avgör vad som är kränkning.

Exempel på detta kan vara utanförskap eller att barnet blir retad för kläder, resor mm.

Kränkningar kan vara:

- Fysiska – t.ex. slag och sparkar.
- Verbala – t.ex. att någon retas eller säger dumma saker.
- Psykosociala – t.ex. att bli utanför.
- Text och bild – t.ex. teckningar.

Varje incident av kränkande behandling, som kommer till personalens kännedom, ska resultera i en reaktion från de vuxna på förskolan.

UPPTÄCKA, UTREDA OCH ÅTGÄRDA

All personal har skyldighet att agera vid ev kränkningar och måste ta del av förskolans likabehandlingsplan. Nyanställda och vikarier informeras av arbetslagsledare i samband med introduktionen på förskolan.

Arbetsgång vid kränkning

Vuxen gentemot barn:

1. I personalgruppen ska ett öppet klimat råda så att en anställd som funderar kring agerande som ev kan vara kränkande kan tas upp med berörd person och i personalgruppen.
2. Vid en kränkning ska detta **rapporteras till förskolechef omedelbart** samt **dokumenteras genom att en incidentblankett ifylls**.
3. Förskolechef ska utreda omständigheterna samt vidta skäliga åtgärder för att ev kränkningar ska upphöra. Vårdnadshavare informeras.
4. Om kränkningarna fortsätter ska även barn- och utbildningsförvaltningen (BUF) och arbetsmiljöverket kontaktas. Vidare kontaktas eventuellt polismyndigheten.

Mellan barn måste personalen vara lyhörd för minsta tendens och påtala att det är ett okamratligt beteende. Ge förslag på hur barnet kan bemöta på ett alternativt sätt. Om detta inte ger resultat:

1. Direkt och tydlig tillsägelse att **beteendet** inte är acceptabelt.
2. Allvarssamtal (samtal med barnet i enrum).
3. Samtal med alla inblandade.

Vid alla samtal (punkt 2 och 3) görs en anteckning och vårdnadshavare informeras eller deltar.

Ärendet betraktas avslutat när personal, berörda barn samt dess vårdnadshavare anser att kränkningen upphört.

FÖREBYGGANDE ARBETE ORGANISATIONSNIVÅ KLIPPAN NORR **Gäller all personal och barn.**

I arbetet mot mobbing och kränkande behandling har all personal inom förskolan lika stort ansvar. Varje vuxen måste ingripa vid varje tillfälle då något sker som innebär en kränkning av en annan person. Ett bra samarbete med barnens vårdnadshavare är en viktig del i det förebyggande arbetet.

Alla vuxna skall vara positiva förebilder och ge tydliga budskap.

OBS! Barn gör inte som vi säger, utan som vi gör!!!!

Barn i förskolan ska lära sig att vara med och fungera tillsammans med andra i grupp. Det är en stor utmaning!

Så här arbetar vi i Klippan norrs förskolor:

- *Varje förskola har två Värdegrundsansvariga i personalgruppen. De ansvarar för att värdegrundsarbetet är kontinuerligt på respektive förskola. De ansvarar tillsammans med förskolechef för att information från möten, ev kurser och föreläsningar sprids i arbetslagen. Deras arbete är förebyggande och de fungerar som stöd och initiativtagare på förskolorna i det konkreta arbetet på varje förskola.*
- *Likabehandlingsplanen revideras utifrån utvärdering och kartläggning av värdegrundsarbetet i början på varje läsår. Vissa delar utformas och antas i samråd med barn och föräldrarådet.*
- *En trygghetsenkät genomförs en gång om året med de äldre barnen. Enkäten är anpassad efter barnens ålder och sammanställs av Värdegrundsansvariga. Resultatet analyseras och man föreslår eventuella åtgärder. Resultat och åtgärder presenteras och diskuteras i arbetslag, barngrupp, ev föräldraråd och föräldramöte.*
- *På förskolorna finns regler.*
- *Alla vuxna är uppmärksamma och arbetar med nolltolerans mot kränkande handlingar språk och tillmälen.*
- *Personalen på förskolan diskuterar fram ett gemensamt förhållningssätt gentemot barn och vuxna som bygger på respekt för vars och ens olikheter.*
- *All personal är uppmärksam på lärmiljöernas tillgänglighet för alla barn.*
- *Personalen utvärderar förskolemiljön för att alla ska kunna känna sig trygga. Undanskymda platser uppmärksammas särskilt.*
- *På förskolorna arbetar vi dagligen med värdegrund och därutöver kontinuerligt med olika stödmaterial t ex StegVis, Snick o Snack samt rollspel,. Små barn har inte utvecklats empati utan behöver träna. De lär sig mycket genom härmning.*
- *Vi har metoder för konflikthantering där vi uppmuntrar vinna-vinna lösningar och inte skuldbelägger barnen. Skilj på person och beteende. Användbara fraser: **Jag gillar dig men inte det du gjorde nu. Hur kan jag hjälpa dig att ställa tillrätta?***
- *På föräldramötet under höstterminen, med möjlighet till diskussion, skall vårdnadshavarna informeras om likabehandlingsplanen.*
- *Föräldrarådet tillsammans med pedagogerna ordnar vid behov föräldraträffar där värdegrundsfrågor diskuteras.*
- *Värdegrundsansvariga ansvarar för att arbetet med värdegrund och likabehandlingsplan utvärderas av barn, personal och föräldrar vid läsårets slut.*

DELAKTIGHET OCH ANSVAR

Delaktighet

Barn – Barnen medverkar aktivt i arbetet med likabehandlingsplanen. Vid läsårets början aktualiseras planen i det dagliga arbetet på förskolan.

Vårdnadshavare – Föräldrarådet är med vid revidering av likabehandlingsplanen. Planen kommuniceras med samtliga föräldrarna och läggs ut på hemsidan.

Personal – Likabehandlingsplanen tas fram av Värdegrundsansvariga och

förskolechef, i samråd med barnen och föräldrarådet. Den aktualiseras på varje förskola vid läsåretsstart. Dialog om planen sker med all personal.

Ansvar

Tillsammans ska vi skapa en miljö där alla känner sig delaktiga och visar respekt för varandra, genom att alla barn och alla vuxna känner ett gemensamt ansvar i det förebyggande arbetet. **Det faktiska ansvaret har alla som finns på förskolan.**

PILAGÅRDENS FÖRSKOLA

UTVÄRDERING OCH ANALYS 2017/2018

Det största arbetet med likabehandling har skett genom vårt bemötande gentemot barnen och varandra. Vi som pedagoger har haft med oss begreppet "härvarande" vilket innebär att vara här och nu med barnen, och på detta sätt har vi byggt förtroendefulla relationer. Vi har pratat med barnen om hur vi är mot varandra. Vi har använt oss av olika material och metoder, bla.kompisböcker/ kort, sociala sagor, drama mm, för att utveckla och stödja barnens förmåga till empati. Barnen har berättat för sina familjer hemma om vårt pågående arbete, och har på så sätt kunnat vara delaktiga. Det viktiga arbetet med likabehandling är något som genomsyrar hela vår verksamhet och pågår dagligen. Värdegrundsarbetet har fortlöpt som en röd tråd genom hela vårt pedagogiska arbete.

Det uppstår ofta konflikter av olika slag mellan barnen, och vi vuxna har varit med och stöttat vid dessa. Barnen har utifrån sin ålder fått vara med och se andras känslor för att sedan tänka ut olika sätt för att göra situationen bra igen. Det kan vara att klappa, krama, ge tillbaka saken man tagit eller liknande. Det är först bland de äldre barnen som vi har introducerat ordet "för-låt" och vad detta betyder. Vid samlingar har vi använt talesten för att alla skall komma till tals och få tala inför andra, samt att barnen ska få träna sig i att lyssna på varandra. Vi kommer att fortsätta vårt värdegrundsarbete som vi gjort, då vi ser att det har gett positiva resultat .

NYA MÅL 2018/2019

PILAGÅRDENS FÖRSKOLA

Vår likabehandlingsplan ska vara tydlig för både pedagoger, barn och föräldrar. Likabehandlingsplanen är en stående punkt på våra föräldramöten, där våra föräldrar får ta del av den och får en inblick i vårt dagliga arbete med värdegrunden. Nya medarbetare får information om planen vid sin anställning på förskolan. Hos personalen ska likabehandlingsplanen användas aktivt i verksamheten, och i slutet av terminerna utvärderas och revideras för att passa den aktuella barngruppen.

MÅL FÖR VÅR FÖRSKOLA

Kartläggning:

Lokalerna på vår förskola är uppbyggda på så sätt att det är svårt för oss att ha spontana möten mellan avdelningarna, vilket försvårar samarbetet och bidrar till färre möten för barnen. Vi som personal behöver hitta nya möjligheter att erbjuda barnen dessa möten, för att de ska känna sig trygga i förskolans alla miljöer, tillsammans med alla som jobbar på förskolan och tillsammans med de andra barnen.

Mål:

Vi vill erbjuda barnen många möten tillsammans med andra i olika åldrar på förskolan. Under läsåret arbetar vi med vår grundverksamhet och våra rutiner, och hur vi ska vara mot varandra. Vi vill att alla ska känna trygghet på sin egen avdelning först, och sedan kan vi vidga våra vyer och arbeta mer över avdelningsgränserna.

Insatser:

Avdelningarna samarbetar under vissa tider under dagen, exempelvis på morgonen och under eftermiddagen, och barnen får då möjlighet till nya möten med andra i olika miljöer. Det är viktigt att barnen känner sig trygga med all personal på förskolan. Vi har synsättet att det är "allas barn". Personal kommunicerar med varandra, för att göra verksamheten så bra som möjligt för barnen. Vi är tydliga med vår grundverksamhet, alla ska känna till rutiner och den dagliga verksamheten, och detta arbetar vi med under hela läsåret. Vi lägger stor vikt vid att ge barnen en positiv grupp känsla och att de känner tillhörighet. Vi är tydliga med vilken avdelning och hemvist barnen tillhör, och vilka platser vi samlas på vid olika tillfällen. Vi arbetar med gruppstärkande aktiviteter och vi låter varje barn bli sett.

AVDELNING BLÅSIPPAN (1-3 år)

Tidigare mål:

Alla barn ska komma hit med glädje och känna grupptillhörighet.

Resultat/bedömning av måluppfyllelse och kartläggning.

Vi har under läsåret -17/-18 valt att vara ute mycket då aktuell barngrupp (Pippi-grupp i synnerhet) har haft ett stort rörelsebehov. Då det varit stor personalomsättning och sjukfrånvaro (personal) har planering och projekt kommit i andra hand då vi har fått lägga fokus på trygghet och grundverksamhet, för barnens bästa. Genom att vara uppdelade i två grupper (Pippi- respektive Mamma Mu-grupp) har barnen fått en lugnare och tryggare vistelsetid då det innebär färre men djupare relationer med pedagoger och andra barn. Mindre grupper möjliggör även högre grad av delaktighet då barnen lättare kan göra sin röst hörd. Vi upplever att barnen, när de kommit in i rutiner och blivit trygga med verksamheten, har kommit till förskolan med glädje.

Kartläggning läsåret 17/18:

Då vi arbetar med de yngsta barnen, där många möter förskolans värld för första gången, vill vi starta upp med att ge barnen trygghet och låta dem landa mjukt. Vi fortsätter att arbeta i våra två grupper: Pippi- respektive Mamma Mu-gruppen, där vi avväger vilka barn som är i vilken grupp. Även fler uppdelningar till ännu mindre grupper kan behövas. Allt lärande tar start i en trygg grund och en tro på att man kan, därför vill vi fortsätta att stärka dessa faktorer.

Mål:

Varje barn ska lämna Blåsippan med tillit till sin egen förmåga, med en ryggsäck full av erfarenheter och glädje.

Insatser:

Pedagoger med ett tillåtande förhållningssätt, tillåtande/tillgängliga och inspirerande miljöer som ger barnen lust till lek och utforskande på egen hand, i grupp och med stöd/vägledning av oss pedagoger.

Hur:

Genom att vara observerande, härvarande och reflekterande pedagoger kan vi få syn på barnens tankar och funderingar, och på vilka sätt de kommunicerar. Vi vill ge barnen en trygg grund och möjligheter att testa sina teorier. Vi behöver ha ett avvaktande och tillåtande förhållningssätt för att se barnens intentioner och kompetens i situationer innan vi som pedagoger agerar. Detta för att vi anser det viktigt att barn får ta eget ansvar, att ha tillit till sin egen förmåga. Ett reflekterande och interkulturellt förhållningssätt som innebär att vi arbetar normkritiskt/norm-kreativt, blir ett verktyg för att varje barn ska känna att hen duger, precis som hen är. Vi delar upp barnen i mindre grupper (förutom våra två vanliga grupper) då verksamheten tillåter.

AVDELNING VITSIPPAN (3-4 ÅR)

Tidigare mål: 17/18

Mål:

-Skapa en vi- känsla i gruppen där barnen ska vara bra, kompisar, leka tillsammans och se varandras olikheter som en tillgång i gruppen

Resultat/ bedömning av målpuppfyllelse och kartläggning av läsåret 17/18.

Vår målpuppfyllelse är mycket god vi är en grupp där alla leker med alla och tar hand om varandra.

De äldre barnen hjälper de yngre och de startar spontana gemensamma lekar där alla som vill vara med deltar. Visst förekommer det konflikter, men barnen har redskap att lösa en del själva annars är pedagogerna med och hjälper barnen att lösa konflikten på ett bra sätt. Vi har delat in barnen i smågrupper där vi har samtalat mycket om att må bra och vad som gör att just hen mår bra. I samtalen har vi använt oss av en talesten där det endast är den som har stenen som får prata och vi andra lyssnar utan att avbryta. Detta har fungerat väldigt bra då barnen har ventilerat saker som hänt under dagen, både det som varit bra respektive dåligt.

Samarbetsövningar där vi alla är viktiga har barnen uppskattat och förstått att ska vi fixa detta måste vi hjälpas åt.

Kartläggning inför läsåret 18/19

Då vi får en ny barngrupps sammansättning till hösten och vi vill gärna skapa en grupp där alla känner sig trygga och sedda kommer vi att börja arbeta med vår grundverksamhet och att arbeta i mindre grupper då vi sett att det har givit ett positivt utslag. Då vi upplevt under hösten att många barn inte känner tillit till sin egen förmåga inför kompisar blir vårt mål :

Mål 18/19.

-Alla barn på Vitsippan skall få stärka tilliten till sin egna förmåga och känna sig trygga i att få stå i centrum.

Metoder (hur)

- Pedagoger finns nära barnen som trygghet och stöttning
- Kompisböckerna som pedagogiskt material
- Våga säga stopp när man inte vill. Vi använder oss av stopphanden för att tala om att något inte är okej
- Vuxna vara bra förebilder genom vårt förhållningssätt och stötta barnen att skapa goda kamratkontakter.
- leka sociala lekar där barnen får stå i centrum

- delta i demokratiska processer som exempelvis röstning. Genom ett demokratiskt klimat där alla blir lyssnade på, både små som stora. Samt använder en talesten i samtal för att göra sin röst hörd utan att bli avbruten
- .- Veckans matvärd.

AVDELNING MYRAN (4-6 år)

Tidigare mål 17/18:

Att vara en bra kompis.

Resultat/bedömning av måluppfyllelse.

När barngruppen var ny i höstas introducerades barnen för ”den gyllene regeln” – att vara mot andra som du vill att andra ska vara mot dig. Vi har även tillsammans med barnen arbetat fram olika ”kompisregler”, dvs hur vi ska bemöta andra och hur vi själva vill bli bemötta. Vi har arbetat kontinuerligt med värdegrunden och kamratfrämjande aktiviteter samt hur man kan säga förlåt och trösta en ledsen kompis. I vårt arbete har vi haft god hjälp av kompisböckerna ”Kanin och igelkott” samt ”Ugglan och kompisproblemen” på UR. Vi har läst böckerna respektive tittat på Ipaden gällande olika problem eller konflikter som kan uppstå, vilka legat till grund för reflektioner där vi tillsammans försökt finna olika lösningar. Vi har belyst vikten av att använda stopphanden eller verbalt säga ifrån om något inte känns bra istället för att slå eller knuffa på en kompis. Vi pedagoger har ibland använt oss av små dramatiseringar för att visa på hur olika konflikter kan lösas på ett bra vis. Då vi haft en väldigt fysisk grupp kan vi inte säga att detta mål är helt uppfyllt, men väl på väg, och vi jobbar dagligen vidare med detta. Barnen vet dock väl vad det innebär att vara en bra kompis men har i samspel med andra och när konflikter uppstår ibland svårt att lösa problem utan att ta till sparkar, slag och hårda ord.

Kartläggning ht -18:

Till hösten blir det en helt ny barngrupp på Myran och därför skulle vi vilja arbeta vidare med att starka vänskapsrelationerna i den nya barngruppen. Det är viktigt att ge barnen praktiska verktyg som hjälper de att fungera socialt och på ett bra vis i samspel med andra. De flesta barn är väl medvetna om hur de ska bemöta och behandla andra men behöver ibland hjälp och stöttning med att omsätta detta i praktiken.

Mål: läsåret 18/19 (Myrorna)

Starka vänskapsrelationerna
Utveckla harmonin i gruppen

Insatser:

Vi kommer att börja det nya läsåret med att arbeta med vår grundverksamhet, där målet är att göra alla trygga i gruppen och i vår verksamhet. Vi gör barnen bekanta med rutiner, lokaler och arbetar med värdegrunden och att bygga en god grupp känsla. Vi fortsätter att erbjuda barnen arbete i mindre grupper för att ge möjligheter till positiva möten.

Vi kommer att använda oss av något empatifrämjande material där vi introducerar den "gyllene regeln" att vara mot andra som du vill att andra ska vara mot dig. Vi sätter ihop "kompisregler" där vi tillsammans bestämmer hur vi ska bemöta varandra och hur vi vill bli bemötta.

Vi fortsätter sedan med att arbeta aktivt i den dagliga verksamheten med värdegrunden, hur vi är mot varandra och hur vi gör när något blir fel. Vi arbetar med konfliktlösning, där vi vuxna är med och stöttar barnen med att sätta ord på sina känslor och det som hänt. Vi vill ge dem verktyg för en positiv gränssättning, både verbalt och med hjälp av kroppsspråk, exempelvis stopphand. Vi kommer då och då att använda oss av bl.a. drama, sociala sagor mm för att lyfta olika händelser som kan uppstå tillsammans med andra, och låta barnen komma med förslag och tankar kring hur man hanterar dessa.

FÖRVÄNTANSDOKUMENT OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT I DIALOG MED BARNEN

Som barn på förskolan vill vi att:

Du ska känna dig trygg och tycka om att vara på förskolan
Du ska få utveckla din nyfikenhet och din lust att lära
Du ska använda förskolans material så att du och andra har roligt och lär er nya saker.
Du ska utveckla ett språk så du kan förklara vad du vill, känner och kan

Som barn på förskolan kan du förvänta dig följande av oss vuxna.

Att vi möter dig på ett respektfullt sätt
Att vi stödjer och uppmuntrar dig till lek och lärande med andra barn.
Att vi ser till att lärandet blir lustfyllt och stimulerande utifrån dina intressen och förmågor.
Att vi hjälper dig att ta hänsyn till andra, att kompromissa och lösa konflikter.
Att vi tillsammans utvecklar känslan för att förskolan är till för alla och hjälps åt.

Personalen önskar att föräldrar:

Visar intresse för barnens vardag i förskolan och vill ta del av dokumentation och information
Frågar om det är något man undrar över.

Föräldrar kan förvänta sig av personalen:

Att vi arbetar med värdegrundsfrågor
Att vi ger dig kontinuerlig information om ditt barns trygghet, trivsel och utveckling
Att vi är engagerade i vårt arbete och är goda förebilder för barnen
Att vi ser varje barn, dess olika behov och dess förskola.

KONTAKTPERSONER

Som förälder kontaktar du i första hand ditt barns mentor och avdelningspersonal.

På förskolan finns också en arbetslagsledare: Ros- Marie Löfdahl

Förskolechef: Ann-Christin Qvarsell

Värdegrundsansvariga

Pilagården: Ros-Marie Löfdahl, Linda Lykkemyr, Anna Öberg ,Marlene Nilsson.